

22 september 2021

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Leegloop regio's en dorpen en... leegstaande winkels...

Inschakelen studenten voor kleine ondernemingen en begeleiding van a.s. studenten en... (iets om over na de denken)

THE STUDENT WORK & SHOP

Het was natuurlijk al voor de pandemie een issue, de ontwikkelingen rond de regio's en de wat kleinere dorpen in ogenschouw nemende. Jongeren willen graag aansluiten bij andere groepen, ook tijdens de studie, en dan gaan ze op zoek naar studies in de wat grotere gebieden en de uitdagende steden. Niet allemaal natuurlijk, zeker nu ook Ad-opleidingen meer en meer zichtbaar en geprononceerd in een regionale setting worden aangeboden. Maar ja, als ze willen doorstuderen is de voorzetting voor de bachelorgraad toch wel weer een stevige aanleiding om de grote massa's op te gaan zoeken.

Een gevolg is dat veel bedrijven in hele sterke regio's, zeker aan de periferie van ons land waarbij de samenwerking met bijvoorbeeld Duitsland een invloedrijke rol speelt, hard moeten werven om aan de juiste werkrachten te komen. Veel jongeren blijven in de steden hangen, hoewel nu ook wel kennelijk een beweging op gang komt om weer terug te keren naar de roots. Maar dat gaat niet vanzelf en ook niet altijd op de korte termijn.

Leegstand...

Een ander effect is de leegstand van winkels en andere ruimtes. Ook dat is een beweging die al langer gaande is, met het online shoppen, samen met de wens van veel mensen om regelmatig naar grotere winkels te gaan met een breder aanbod. Maar als er in een dorp steeds meer winkelketens zijn die er geen brood meer in zien en de aantrekkelijkheid steeds minder wordt voor de bewoners, komen vervolgens de grotere dorpen en kleine steden in aanmerking voor het gaan concentreren van het aanbod – dus men gaat dan meer op een kluitje zitten.

Wat te doen met die winkels? In steden als Amsterdam zouden er nog meer op toeristen gerichte shops kunnen komen, als die doelgroep tenminste weer terugkeert – of er een snackbar in vestigen, de 'zoveelste'. Maar dat is voor veel dorpen en de bijbehorende regio's natuurlijk helemaal niet aantrekkelijk. Er dan maar appartementen van gaan maken? Als dat voor de verhuurders (ook vaak nog beleggers en andere organisaties die gewoon geld willen vangen) interessant zou kunnen zijn, is het wel een optie. Maar dat is toch ook wel geheel iets anders dan de gedachten die er leven om grote kantoren die leeg komen te staan, om te bouwen naar units voor jongeren, stellen, starters en mogelijk ook studenten. Ook sluiten in centra de vergunningen er niet op aan, dus die gedachte zal wel sterven in schoonheid.

Studenten de ruimte geven...

Een gedachte die ook rondwaart, is het gaan gebruiken van leegstaande winkelruimtes, zeker in het centrum, voor activiteiten die studenten kunnen gaan ontplooiën. We gaan er een aantal noemen. Maar alvast: je hebt dan ook de mogelijkheid voor a.s. studenten en iedereen die interesse heeft in een vervolgstudie om er simpelweg naar binnen te lopen om meer daarover te weten te komen van de betrokkenen zelf. Dat is op zich geen compleet nieuwe gedachte om dergelijke drempelvrije ruimtes te hebben voor jongeren. Een voorbeeld is te vinden in Amsterdam waar

verspreid over de stad zgn. jongerenpunten zijn, waar vrijblijvend en zonder kosten ook informatie over werk, geld(zorgen) en bijstand is te verkrijgen¹.

Ruimtes benutten... binnen een studie...

Maar het kan veel verder gaan, anders en meer interactief. Het is slechts een suggestie van onze kant, maar waarom niet op zoek gaan naar mogelijkheden om studenten binnen hun opleiding – als een soort maatschappelijk uitvloeisel van het feit dat de overheid het hbo en wo bekostigt – de kans te geven iets te gaan met een leegstaande winkel of een vergelijkbare ruimte. Dat kan zonder meer gebeuren als een (deel van) de stage. Maar ook binnen een praktijkgericht project kun je veel studenten hun gang te laten gaan.

En wat te denken van ondernemende studenten die in het kader van de opleiding de kans schoon zien om een 'onderneming' op te starten, op basis van zo'n project. Op die wijze kunnen ze samen met docenten en andere begeleiders in de context van het hebben van een 'incubator-achtige aanpak' ook in dorpen, kleine steden en dunbevolkte regio's aan de slag zijn. In diverse grote steden is dit ook al terug te vinden, dus er is veel van elkaar te leren.

Daarnaast kan het ook gebeuren binnen een afstudeeropdracht, maar dan is het vooral om te kijken naar de effecten van het gebruik van deze aanpak, het behalen van de doelstellingen, het zoeken naar andere mogelijkheden en dergelijke vormen van het doen van onderzoek. Een lectoraat kan daarbij uitkomst bieden (en mogelijk ook practoraten bij mbo-instellingen die kunnen aanschuiven).

En zo ontstaan dus al gaandeweg denkend de inzetbare contouren voor specifiek gebruik van de leegstand: *The Student Work & Shop*.

Wat kan er dan allemaal worden ontplooid voor het werkveld...

Er kan op die wijze in het kader van 'ondernemerschap' iets worden gedaan, maar dan wel – heel erg voor de hand liggend – door aan te sluiten bij hetgeen al ter plekke gebeurt. De plaatselijke en regionale bedrijven kunnen bijvoorbeeld iets laten onderzoeken of uitproberen, om nieuwe mogelijkheden te gaan bezien op bruikbaarheid en voor het meten van de behoefte aan bepaalde producten en diensten. De ondernemersverenigingen, de organisaties voor de grote en ook de kleinere bedrijven, kunnen daarbij een helpende en adviserende hand bieden.

Maar er kan meer. Een paar suggesties, uit de losse pols:

- Werkgevers kunnen ter plekke aankloppen als ze stages in de aanbieding hebben, zodat die studenten gaan uitzoeken wat de mogelijkheden zijn.
- Hetzelfde kan gebeuren als bedrijven, organisaties en andere clubs onderzoek willen laten doen door een student, in de afstudeerfase.
- Studenten die op zoek zijn naar een bijbaan, kunnen worden bemiddeld.
- Vacatures kunnen worden uitgezet onder degenen die gaan afstuderen.
- Er kunnen open dagen bij bedrijven worden georganiseerd.

Maar ook voor de a.s. studenten...

Maar net als er nu ook in grote steden 'jongerenloketten' zijn, met allerlei vormen van financiële ondersteuning en het beschikbaar stellen van ruimtes door de gemeente, kunnen deze SW&S's worden ingezet voor jonge mensen². Dat kan ook voor het geven van informatie over het gaan doen van een studie, aangevuld met verdere ondersteuning met het oog daarop.

En dan kunnen we gaan denken aan activiteiten zoals:

- Adviseren over studeren, schulden en andere financiële zaken
- Helpen bij het kiezen van een opleiding
- Geven van voorlichting over het hbo in het algemeen.
- Ondersteunen als er sprake is van deficiënties
- Zoeken naar ondersteuning bij maatschappelijke problemen

¹ <https://www.amsterdam.nl/werk-inkomen/jongerenpunt/opleiding/>

² Uiteraard kan worden gedacht aan het hebben van een SW&S voor ouderen, om die te helpen als ze met allerlei vragen zitten – over ICT, geldzaken, QR-codes... e.d. Maar het moet wel overzichtelijk blijven...

- Geven van bijlessen als dat nodig is om allerlei redenen
- Organiseren van bijeenkomsten met studenten die kunnen vertellen over hun ervaringen
- Helpen bij het uitzoeken hoe alle regelingen in elkaar steken, als je als jongere gaat studeren
- Vraagbaak zijn voor ouders, schooldecanen en anderen die betrokken zijn bij het keuzeprocess.

Uiteraard zullen het dan studenten zijn vanuit bepaalde opleidingen, kijkend naar de activiteiten die aldus worden ontplooid. Maar ach, de ervaringen zullen het wel leren, wie waarvoor het beste kunnen worden ingezet.

En wie gaat dat betalen...

Ja, er hangt natuurlijk een prijskaartje aan zulke plannen. De eigenaren van de leegstaande winkels en andere ruimtes willen toch ook wel geld zien. De studenten doen het gratis want die ontvangen hun studiepunten... docenten en begeleiders worden betaald uit het reguliere budget van de betrokken hogescholen... lectoren en anderen die meer gericht zijn op het doen van onderzoek krijgen hun salaris eveneens door de instellingen overgemaakt.

Dus voor de huur en alle bijkomende zaken moet wel een aantal bronnen worden aangeboord. Een poging om een lijstje meebetalende organisaties op te stellen:

- Gemeentes
- Provincies
- Ondernemersorganisaties
- Winkeliersverenigingen
- Regionale overheden
- Opdrachtgevers als het gaat om de bijkomende kosten
- UWV.

En wie nemen het voortouw...

Ja, leuk idee wellicht. Maar ergens moet de rode knop worden ingedrukt om dit allemaal van de grond te tillen en van start te schieten. Zoals aangegeven, het is niet een kwestie van beginnen vanaf scratch. Er zijn reeds vergelijkbare initiatieven ontplooid, en daarvan kan veel worden geleerd.

Dus, hogescholen in een regio, sla de handen ineen. Klein beginnen, met een paar dorpen en regio's. Misschien eerst met Ad-studenten, om de eerste piketpalen te kunnen slaan. Benoem een projectleider, een lector dus, en ga op zoek naar draagvlak en budgetten.

Het gaat de goede kant op met ons herstel, het komen tot een hernieuwde inrichting van onze economie – ook regionaal. Maar niemand kan inschatten wat er na 1 oktober a.s. allemaal gaat gebeuren en hoe de arbeidsmarkt en de vraag naar afgestudeerden zich gaan ontwikkelen. Nu nadenken en investeren in een structuur waarmee snel kan worden ingespeeld op veranderingen en dus de vraag naar geschoolde mensen, het is echt nodig...

Het opzetten van deze SS&W's kan een stap in die richting zijn.